

Vuurwerk: veel draagvlak voor alternatieven

Minderheid (14%) steekt vuurwerk af, gemiddeld voor 30 à 40 euro

Afsteektijden goed bekend; één op de vijf vuurwerkafstekers houdt zich er niet aan

Meerderheid voor algeheel verbod voor particulieren; verbod zou een vijfde niet weerhouden

30 december 2014

Minderheid steekt vuurwerk af

Circa één op de zeven Nederlanders (14%) koopt dit jaar vuurwerk, dat zijn ongeveer 1,8 miljoen mensen. Het zijn vooral jongeren en volwassenen met kinderen die vuurwerk afsteken, van laag tot hoog opgeleid. Naarmate de kinderen het huis verlaten neemt het zelf afsteken af en de antipathie tegen het vuurwerk toe. Vooral onder vrouwen, die – vaker dan mannen – bang zijn voor het vuurwerk dat voor hun voeten wordt afgestoken.

Het afsteken van vuurwerk lijkt Nederland te verdelen in een relatief kleine groep afstekers (14%), een groep 'loyale niet-afstekers' die vinden dat het niet moet worden verboden (30%) en de andere (ruime) helft van Nederland die vindt dat het afsteken van vuurwerk moet worden verboden voor particulieren (56%) (zie tabel 3). Een dergelijk vuurwerkverbod voor particulieren zou volgens een meerderheid kunnen worden opgevangen door professionele vuurwerkshows op centrale plaatsen. Als er geen algeheel verbod komt is het invoeren van vuurwerkvrije zones een redelijk alternatief. Voor beide alternatieven is veel draagvlak, zowel onder vuurwerkafstekers als niet-vuurwerkafstekers.

Dit blijkt uit een landelijk representatief onderzoek van I&O Research naar kennis, houding en voorgenomen gedrag met betrekking tot het kopen en afsteken van vuurwerk (onder 5.865 Nederlanders van 18 jaar en ouder, uitgevoerd van 26 t/m 28 december 2014).

Gemiddeld besteedt men 30 à 40 euro aan vuurwerk

Negen op de tien (86%) vuurwerkafstekers geven minder uit dan 100 euro. Gemiddeld besteden de vuurwerkkopers tussen de 30 en 40 euro aan vuurwerk. Voor heel Nederland zou dat neerkomen op circa 60 tot 70 miljoen euro aan vuurwerkbestedingen. (In 2013 werd 65 miljoen euro aan vuurwerk uitgegeven).

Men koopt vooral siervuurwerk; carbid populair in oosten

In 92% van de gevallen koopt men (ook) siervuurwerk, vier op de tien (39%) kopen kindervuurwerk en ruim een kwart (28%) knalvuurwerk.

Carbid is bij 7% van de vuurwerkkopers populair, hen vinden we vooral in de niet-stedelijke gebieden in Overijssel, Drenthe en Groningen. Het zijn doorgaans 'modale burgers': mensen met een baan, gemiddelde opleiding, modaal inkomen, gehuwd of samenwonend, met of zonder kinderen.

Van de vuurwerkafstekers zegt 5% illegaal vuurwerk te kopen. Driekwart (75%) van Nederlanders zegt dit jaar zeker geen vuurwerk te kopen en twee derde (67%) heeft dat in het verleden ook niet gedaan.

Meerderheid bekend met afsteektijden

Dit jaar mag er alleen vuurwerk worden afgestoken van 31 december 18.00 uur tot 1 januari 2.00 uur 's nachts. Nederlanders weten dit vrij goed. Zeven op de tien (71%) geven het juiste antwoord op de vraag 'Weet u vanaf wanneer er vuurwerk afgestoken mag worden?'. Eén op de zes (17%) denkt dat het op oudejaarsdag al vanaf 9.00 uur mag, slechts 2% denkt dat het nog eerder mag en 5% zegt het niet te weten.

Van degenen die vuurwerk gaan afsteken weet 76% dat het pas vanaf 18.00 uur mag. Tot wanneer het mag is iets minder bekend: zes op de tien geven het goede antwoord (2 uur 's nachts), een op de zes zegt het niet te weten. De rest denkt tot iets later of iets vroeger. Van degenen die vuurwerk gaan afsteken weet 67% dat het tot 2 uur mag.

Eén op vijf vuurwerkafstekers houdt zich niet aan afsteektijden

Dat men weet in welke periode het vuurwerk mag worden afgestoken, wil niet zeggen dat iedereen zich hieraan houdt. Van de vuurwerkafstekers zegt driekwart deze tijden netjes te respecteren, maar 18% zal het al voor woensdag 18 uur afsteken, 7% zal dat ook na oudejaarsnacht 2 uur nog doen. De groep die eerder vuurwerk afsteekt dan mag en/of langer doorgaat beslaat 20% van alle vuurwerkafstekers.

Vuurwerk vrije zones: nog vrij onbekend maar warm ontvangen

Circa 35 gemeenten hebben vuurwerk vrije zones aangewezen: op deze plekken mag rond de jaarwisseling geen vuurwerk worden afgestoken. Van alle ondervraagden woont 8% in één van deze 35 gemeenten. Van deze groep weet een derde (36%) dat dat het geval is, 19% denkt van niet, 45% weet het niet. Van degenen die *niet* in een dergelijke gemeente woont denkt 6% van wel. Zeven op de tien Nederlanders die denken dat er een vuurwerk vrije zone is, zijn daar blij mee.

Driekwart van alle Nederlanders is het eens met de stelling 'De gemeente moet vuurwerk op bepaalde plaatsen verbieden'

Tabel 1 Vuurwerk vrije zones

	Gemeente MET vuurwerk- vrije zone	Gemeente ZONDER vuurwerk- vrije zone	TOTAAL
Vuurwerk vrije zone in mijn gemeente	36%	6%	8%
Blij met vuurwerk vrije zone (% van degenen die denken dat een zo'n zone is)	67%	74%	72%
Eens met stelling: De gemeente moet vuurwerk op bepaalde plaatsen verbieden (vuurwerk vrije zones)	76%	78%	77%

Meerderheid voor vuurwerkverbod voor particulieren

Meer dan de helft van de Nederlanders (56%) is voor een algeheel vuurwerkverbod voor particulieren. Het zijn naar verhouding vaak de kiezers van 50Plus, GroenLinks, SGP, D66 en de PvdA die voor een dergelijk verbod zijn.

Indien er een verbod komt voor particulieren zegt 59% van de vuurwerkafstekers zeker of waarschijnlijk te zullen stoppen met het zelf kopen en afsteken, 15% zou niet stoppen maar wel minder vuurwerk afsteken. Eén op de zes (17%) vuurwerkafstekers zou gewoon doorgaan.

Indien er geen verbod komt, maar wel professionele vuurwerkshows op centrale plaatsen zegt slechts 23% zelf helemaal te stoppen.

Tabel 2 Effect verbod of professionele shows op centrale plek

Zou u stoppen of minderen met zelf vuurwerk kopen en afsteken bijeen algeheel verbod voor particulieren	...een professionele vuurwerkshow op centrale plaats
	%	%
Zeker wel stoppen met zelf vuurwerk afsteken	37,7	9,4
Waarschijnlijk wel stoppen met zelf vuurwerk afsteken	21,5	13,2
Niet stoppen, maar minder eigen vuurwerk afsteken	14,8	23,6
Zeker niet stoppen, ook niet minder eigen vuurwerk afsteken	17,3	45,4
Weet ik (nog) niet	8,7	8,3
	100	100

Ook 56% vindt het afsteken van vuurwerk een mooie traditie die moet worden behouden. Dit standpunt vinden we vooral onder PVV- en VVD-kiezers.

Vrouwen en zestigplussers bang voor vuurwerk

Bijna zes op de tien Nederlanders (57%) zijn bang voor vuurwerk dichtbij. Ruim een derde (37%) durft voor en rond oudjaar niet goed de straat op vanwege het vuurwerk dat op straat wordt afgestoken. Driekwart van hen is vrouw. Zestigplussers zijn hier vaker dan gemiddeld bang voor.

Tabel 3 Uitkomsten en profiel naar type vuurwerkafsteker¹

	Fanatiese Vuurwerkafsteker	Modale Vuurwerkafsteker	Matige vuurwerkafsteker	Loyale niet-vuurwerkafsteker	Anti particulier vuurwerk	TOTAAL
Aandeel en profiel						
% Nederlanders 18+	2%	8%	4%	30%	56%	100%
Profiel:	Man, 18 tot 50 jaar, met kinderen, betaalde baan, middelbare opleiding, modaal en bovenmodaal inkomen	Iets vaker man, tot 64 jaar, betaalde baan, bovenmodaal qua inkomen en opleiding	Zowel mannen als vrouwen, tot 50 jaar, met kinderen, ho inkomen en opleiding	Mannen en vrouwen, 45+, werkend of gepensioneerd	Vaker vrouw, 55+, vaak samenwonend zonder kinderen, lager inkomen, gemiddeld opleiding	
Stemt (in volgorde):	PVV, CDA, VVD	PVV, CDA, VVD, D66	VVD, PVV, D66	VVD, PVV, D66, CD, SP	D66, SP, PVV	
Besteedt aan vuurwerk:	> 100 euro	25-100	< 25 euro	0	0	
Type vuurwerk	Sier, knal, meer dan gemiddeld carbid en illegaal vuurwerk	Sier-, knal-vuurwerk	Kinder-, siervuurwerk			

¹ De typering is vastgesteld aan de hand van 3 vragen: wel of niet vuurwerk afsteken (groepen 1, 2 en 3 versus 4 en 5), de uitgaven voor vuurwerk (groepen 1, 2 en 3) en of men voor of tegen een algeheel verbod voor particulier vuurwerk afsteken is (groep 4 versus 5).

	Fanatieke Vuurwerk- afsteker	Modale Vuurwerk- afsteker	Matige vuurwerkaf- steker	Loyale niet- vuurwerkaf- steker	Anti particu- lier vuur- werk	TOTAAL
Afsteektijden						
Bekend met begintijd vuurwerk afsteken	76%	77%	76%	70%	71%	71%
Begin al voor 31 dec. 18 uur (% van vuurwerkafstekers)	31%	17%	13%	-	-	18%
Bekend met eindtijd vuurwerk afsteken	77%	68%	60%	64%	63%	63%
Ga door na 1 jan. 2 uur (% van vuurwerkafstekers)	16%	6%	4%	-	-	7%
Totaal: houdt zich niet aan tijden	35%	19%	14%	-	-	20%
Eens met stelling:	%	%	%	%	%	%
Het afsteken van vuurwerk door particulieren moet helemaal worden verboden	2	13	30	0	100	56
De gemeente moet vuurwerk op bepaalde plaatsen verbieden (vuurwerkvrije zones)	36	52	62	61	92	76
De gemeente moet bij de jaarwisseling op een centrale plaats een professionele vuurwerkshow organiseren	32	38	47	40	84	63
Het afsteken van vuurwerk is een mooie traditie die we in stand moeten houden	97	88	80	87	30	56
Ik ben bang voor vuurwerk dat vlakbij mij wordt afgestoken	12	29	42	46	71	57
Ik durf voor en rond oudjaar niet goed de straat op vanwege het vuurwerk dat op straat wordt afgestoken	5	12	17	21	53	37

Onderzoeksverantwoording

I&O Research voerde van 26 t/m 28 december 2014 een online onderzoek uit naar de kennis, houding en voorgenomen gedrag van Nederlanders ten aanzien van het kopen en aansteken van vuurwerk. Het onderzoek werd uitgevoerd met behulp van het I&O Research panel dat circa 40.000 leden telt. In totaal hebben in deze periode 5.865 Nederlanders deelgenomen aan het onderzoek, waaronder 655 mensen die aangeven zelf vuurwerk af te steken.

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). De respondenten hebben geen financiële vergoeding gehad voor hun aanmelding voor het panel. Ook voor deelname aan dit onderzoek kregen respondenten geen vergoeding.

De onderzoeksresultaten zijn na herweging op leeftijd, geslacht, opleiding en provincie representatief voor alle Nederlandse inwoners (18-89 jaar). Dit is uitgevoerd conform de richtlijnen van de gouden standaard.

I&O Research

I&O Research BV is een bureau voor beleids- en marktonderzoek. I&O Research is het achtste marktonderzoeksbureau van Nederland. In de publieke sector behoort I&O Research tot de top drie. I&O Research heeft vestigingen in Enschede, Hoorn en Nieuwegein.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR gedragscode voor markt- en sociaal-wetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001 en ISO 20252 gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362 gecertificeerd. Dit is de norm voor online Access Panels.

Meer informatie

Peter Kanne
mail: p.kanne@ioresearch.nl
06 31943707

Noot voor redacties

Het overnemen van cijfers en teksten uit deze publicatie is alleen toegestaan met expliciete vermelding van I&O Research als bron.